

EL DR. EUSEBI COLOMER

La mort sobtada del professor Eusebi Colomer (1924-1997), el dia del beat Ramon Llull, ha tenyit de dol la filosofia catalana, perquè suposa la desaparició de l'historiador més exhaustiu i més complet de la filosofia occidental que ha donat el nostre país fins a l'actualitat.

Nascut a Girona l'any 1924, ingressà en la Companyia de Jesús en 1941. Posteriorment es va doctorar en Filosofia i Lletres a la Universitat de Colònia l'any 1957, amb una tesi sobre Ramon Llull i Nicolau de Cusa. Va ser professor de la Facultat de Teologia de Catalunya, de la Universitat de Deusto i de la Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull.

L'obra de Colomer, tan extensa des del punt de vista quantitatiu com intensa des del punt de vista especulatiu, comprèn gairebé tres-cents títols entre llibres, articles, recensions i comentaris. L'enorme producció bibliogràfica de Colomer es mou en l'àmbit de la història de la filosofia. En aquest àmbit on certament excel·leix, es podria agrupar la seva producció escrita en diferents blocs: el bloc referit a la filosofia de parla catalana, el bloc dedicat al pensament medieval i renaixentista europeu, el bloc dedicat a l'àmbit germànic clàssic i el bloc dedicat a autors contemporanis, és a dir, del segle XX.

Com en tot filòsof, és possible de distingir en la vasta producció bibliogràfica d'Eusebi Colomer obres majors i obres menors. L'obra més pròpia, més coneguda i difosa de Colomer és *El pensamiento alemán de Kant a Heidegger* (3 vols., Barcelona, 1986-1990), obra que ha estat ressenyada i elogiada en diferents llocs del món i per diferents autors. També té un especial interès la seva reflexió i interpretació de l'obra del filòsof mallorquí Ramon Llull i de la història de la filosofia catalana en general.

Dins aquest conjunt d'obres majors cal destacar, a més, segons el meu criteri, les seves aportacions al pensament de Teilhard de Chardin (*Pierre Teilhard de Chardin, un evolucionisme cristià?*, publicada l'any 1961), un autor transcendental que, llastimosament, ha quedat actualment en l'oblit, i la seva recerca constant al voltant de l'obra de Heidegger (*Heidegger: Pensament i poesia en l'absència de Déu*, de 1964).

En el bloc de les obres menors, cal situar-hi, al meu entendre, estudis aïllats que responen a preocupacions concretes, però que no formen part del gruix de la producció històrica de Colomer. Són un bon exemple d'aquest conjunt bibliogràfic les seves obres sobre la teologia radical i sobre el diàleg eclesial.

L'obra de Colomer, tan rigorosa com exhaustiva, constitueix un punt de referència per als historiadors de la filosofia, no tan sols per la seva claredat expositiva i fidelitat als textos, sinó també, i fonamentalment, per la seva coherència i consistència.

Com a professor d'història de la filosofia era un exemple i un testimoni per a tots. Era un home assenyat, un historiador fidel a la veritat que mai no va

caure en la temptació maniquea a l'hora de llegir i interpretar els autors. Era fidel als textos de la tradició filosòfica, no els forçava amb interpretacions estranyes i criticava l'hermenèutica instrumental d'alguns crítics. La seva feina com a historiador del pensament és exemplar i modèlica, perquè no emmascara el pensament de l'autor, sinó que el deixa parlar a través dels seus textos.

«En la exposición de las diferentes filosofías –diu Colomer en la seva magna obra– se ha dejado hablar a los propios filósofos mucho más abundantemente de lo que ocurre en las historias de la filosofía al uso.» La seva capacitat de construir diàlegs transhistòrics en el si de l'aula era admirable. No tan sols parlava dels autors, sinó que els feia parlar, imaginava què hauria contestat Kant a Nietzsche i què hauria contestat Nietzsche a les crítiques de Max Scheler. Era un autèntic creador.

Es pot ben dir que la seva faceta de professor va superar amb escreix la d'un professor, i el converteix en mestre, en un autèntic mestre. El seu mestratge oral fou tant o més fecund que el seu mestratge escrit. Com diu el Dr. J.M. Coll, degà de la Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull, el professor Colomer fou «un dels millors professors i un excel·lent col·lega i eficaç col·laborador en les tasques de la Facultat de Filosofia de Catalunya».

Com a historiador que era, no es limitava a comentar els autors i els corrents filosòfics, sinó que analitzava amb profunditat els pressupòsits vitals i històrics d'una determinada filosofia, perquè tota filosofia neix en una determinada cultura i sistema de creences. Així ho deia ell mateix: «Potser no n'hi ha hagut mai cap, de filosofia pura i sense pressupòsits, per tal com el primer pressupòsit de la filosofia és l'home concret, diversament condicionat, creient o incrèdul, esperançat o desesperat, però que, tanmateix, filosofa.»

Fou un gran testimoni cristià i eclesial. El preocupava greument la indiferència i el desconeixement de Déu en la societat contemporània i, com a cristià que era, va tractar sempre de netejar el rostre de Déu de les seves incrustacions i desvirtuacions històriques. Creia en una nova forma d'inculturació de la fe, en la capacitat eclesial d'adaptar-se al llenguatge dels nous temps. En aquest sentit, diu Colomer: «A tiempos nuevos actitudes nuevas. Algunos hubieran querido oponer a tiempos nuevos actitudes viejas. La larga y probada sabiduría de la Iglesia no lo ha pensado así. Fiel a la enseñanza del Señor, ella ha preferido poner el vino nuevo en odres nuevos. El mensaje cristiano es uno e inmutable. Pero ha de encarnarse en cada época y descubrir estas nuevas formas de encarnación, la Iglesia no hace sino buscar y descubrir aspectos nuevos, acaso olvidados, de la inagotable verdad cristiana.»

Els qui vam poder gaudir del seu mestratge el recordem, no tan sols com un professor de filosofia, sinó com un filòsof *tout court*.

Francesc TORRALBA